

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sk/17/2017
Identifikačné číslo spisu: 7016201367
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7016201367.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci žalobcu: G. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. Č.. XXX, Š., zastúpený advokátom: JUDr. Vladimír Stanko, Advokátska kancelária so sídlom Obrody č. 25, Košice, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. novembra 2016 vo veci nároku na zvýšenie invalidného dôchodku, o kasačnej sťažnosti žalobcu (ďalej aj „sťažovateľ“) proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2017, č. k. 3Sa/35/2016-32, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Sťažovateľovi náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalovaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18.11.2016 zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 24.08.2016, ktorým ústredie zamietlo žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku.

2. Krajský súd mal z administratívnych spisov žalovaného a prvostupňového správneho orgánu preukázané, že žalobca je od 27.07.1999 poberateľom čiastočného invalidného dôchodku a že v správnom konaní bol zdravotný stav žalobcu posúdený posudkovými lekármi pobočky a ústredia. Na základe predložených nálezov z odborných lekárskejších vyšetrení (psychiatrických, hospitalizácií na psychiatrickom oddelení, vyšetrenia mozgových štruktúr, elektroencefalografického a klinického neurologického vyšetrenia) z obdobia september 2015 až august 2016 posudkoví lekári zhodne konštatovali, že oproti stavu pri uznaní čiastočnej invalidity v roku 1999 nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu žalobcu, pretože všetky vyšetrenia dokumentujú stacionárny nález bez dokumentovania zhoršenia u pravdepodobne noncompliantného pacienta. Podľa posudkov je žalobca naďalej schopný vykonávať ľahšie fyzické práce za zvlášť uľahčených pracovných podmienok pod dohľadom inej osoby, v chránenej dielni na skrátený pracovnú dobu a podobne. Dospeli k záveru o

trvaní čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, resp. o trvaní invalidity podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov pre 50 % mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Podľa názoru krajského súdu posudkoví lekári postupovali pri hodnotení zdravotného stavu žalobcu v súlade so zákonom, vychádzali z aktuálnych nálezov lekárskeho vyšetrenia a dostatočne presvedčivo zdôvodnili záver, že od ostatného posúdenia nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu. Žalobu preto ako nedôvodnú zamietol.

Pokiaľ žalobca v žalobe namietal správu neurológa z 09.12.2016, ktorá podľa neho má preukazovať zhoršenie jeho zdravotného stavu, a preto by mal byť daný dôvod na zrušenie rozhodnutia žalovaného, túto jeho námietku krajský súd nepovažoval za relevantnú; poukázal na ustanovenie § 135 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny poriadok, v zmysle ktorého na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, z čoho jednoznačne vyplýva, že správny súd nemôže prihliadať na novšie odborné lekárske nálezy, ktoré správnomu orgánu neboli predložené. V tejto súvislosti poukázal na to, že na základe odborného lekárskeho nálezu z 09.12.2016, vydaného po tom, ako vo veci rozhodla žalovaná, môže žalobca podať opakovanú žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku. Krajský súd zároveň pripomenul, že výkon posudkovej činnosti je na účely posúdenia invalidity (z hľadiska kritérií uvedených v § 71) zverený posudkovým lekárom, nie odbornému lekárovi, v danom prípade neurológovi.

3. Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podanou kasačnou sťažnosťou dôvodiac, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a že nesprávnym procesným postupom žalobcovi znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Porušenie procesných práv žalobca videl v tom, že krajský súd neprihliadol na správu z 09.12.2016 so záverom neurológa, že nie je schopný sústavne vykonávať žiadne povolanie, a to napriek tomu, že ustanovenie § 204 Správneho súdneho poriadku umožňuje správnomu súdu doplniť dokazovanie vykonané orgánom verejnej správy, najmä ak účastník namieta objektívnosť posudkového lekára z dôvodu jeho závislosti na Sociálnej poisťovni. Krajský súd nenariadil znalecké dokazovanie na odstránenie rozporu medzi závermi posudkových lekárov a správou neurológa z decembra 2016. Sťažovateľ poukázal v tejto súvislosti na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 87/2014 z 10.09.2014, podľa ktorého „Sociálna poisťovňa ... musí pri svojej činnosti dbať o to, aby jej rozhodnutia a konanie, ktoré im predchádzalo, majú na mysli predovšetkým vykonávanie dokazovania v rámci zákona č. 461/2003 Z. z. ... boli úplné, presvedčivé a vzbudzovali dôveru v spravodlivosť. Pokiaľ skutkové závery ... sú bez racionálneho základu a v príkrom rozpore s predloženými podkladmi či vykonanými dôkazmi, nemožno hovoriť o zákonnom rozhodnutí ...“.

Sťažovateľ namietal porušenie práva na spravodlivý proces aj z dôvodu, že krajský súd v rozpore s § 139 Správneho súdneho poriadku nereagoval na predložený nález neurológa z decembra 2016, hoci je z neho zrejmé, že medzi závermi posudkových lekárov a záverom neurológa je podstatný rozdiel, a odmietnutie vykonania znaleckého dokazovania neodôvodnil.

Nesprávne právne posúdenie veci sťažovateľ videl práve v tom, že žalovaný nezohľadnil všetky skutočnosti majúce vplyv na rozhodnutie správneho orgánu v rozpore s § 71 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z., najmä z hľadiska prihliadnutia na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie, keďže podľa správy neurológa z decembra 2016 žalobca „pre posttraumatickú epilepsiu i ťažký organický psychosyndróm s poruchou správania, kognitívnych funkcií, defekt v zložke mentálnej kontroly, zníženú odolnosť voči záťaži, emočnú instabilitu, depresiu nie je schopný sústavne vykonávať žiadne povolanie“.

Z uvedených dôvodov sťažovateľ žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol. Poukázala na to, že skutkové okolnosti týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia žalobcu boli dostatočne ozrejmene posudkovými lekármi sociálneho poistenia, sú úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a nálezmi, ako aj zdravotnou dokumentáciou, sú bez nejasností a vnútorných

rozporov a na ich základe posudkový lekár konštatoval, že k zhoršeniu zdravotného stavu nedošlo, žalobca je naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb., lebo nie je schopný vykonávať fyzicky a psychicky náročné práce, práce vo výškach, pri rotačných strojoch a bazénoch, s priamym ohňom a prácu v noci, ale je schopný vykonávať naďalej ľahšie fyzické práce za zvlášť uľahčených pracovných podmienok pod dohľadom inej osoby, napr. denný vrátnik, nádvorný robotník, pomocný skladník, práce v chránenej dielni, na skrátenú pracovnú dobu. Posudkoví lekári vyhodnotili zdravotný stav žalobcu aj na účely invalidity podľa zákona č. 461/2003 Z. z. so záverom o 50 % miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa kapitola XV, oddiel F, položka 1 písm. c/ prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z..

Správa z neurologického vyšetrenia dňa 08.12.2016 bola pripojená až k správnej žalobe, v čase posudzovania zdravotného stavu podľa posudku posudkového lekára nežiadal doplniť svoj diagnostický zoznam a ani nečakal na žiadne nové podstatné vyšetrenia. Žalovaná preto poukázala na ustanovenie § 135 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

Vo vzťahu k namietanému rozporu medzi závermi posudkových lekárov a záverom neurológa z decembra 2016 žalovaná poukázala na to, že výkon lekárskej posudkovej činnosti je podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podmienený získaním odbornej spôsobilosti posudkového lekára, ktorý musí mať špecializáciu v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo alebo musí byť zaradený do špecializačného štúdia v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo.

Žalovaná navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

6. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovanej v konaní o žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku.

Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

7. Rozhodnutie žalovaného bolo žalobcovi doručené dňa 29.11.2016 a týmto dňom aj nadobudlo právoplatnosť. Ku dňu právoplatnosti rozhodnutia žalovaného žalobca nepredložil žiadny lekársky nález z obdobia pred právoplatnosťou tohto rozhodnutia, ktorý by spochybňoval lekárske nálezy (vrátane nálezu z neurologického vyšetrenia), vyhodnocované na účely posúdenia invalidity žalobcu a miery jeho poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudkovými lekármi (§ 153 zákona č. 461/2003 Z. z.).

8. Aj podľa názoru kasačného súdu posudkoví lekári hodnotili zdravotný stav žalobcu na základe dostatočných podkladov - lekárskeho správ, pričom ich závery nie sú v rozpore so závermi v správnom konaní vyhodnotených lekárskeho správ a správ a posudkoví lekári vzhľadom na zistené zdravotné postihnutia pre záver o čiastočnej invalidite podľa zákona č. 100/1988 Zb., resp. o invalidite podľa zákona č. 461/2003 Z. z. presvedčivo vyhodnotili aj zostávajúcu schopnosť výkonu sústavného zamestnania tak podľa zákona č. 100/1988 Zb. a vyhl. č. 149/1988 Zb., ako aj schopnosť výkonu zárobkovej činnosti podľa zákona č. 461/2003 Z. z., keď uviedli, že žalobca nie je schopný vykonávať fyzicky a psychicky náročné práce, práce vo výškach, pri rotačných strojoch a bazénoch, s priamym ohňom a prácu v noci, ale je schopný vykonávať naďalej ľahšie fyzické práce za zvlášť uľahčených pracovných podmienok pod dohľadom inej osoby, napr. denný vrátnik, nádvorný robotník, pomocný skladník, práce v chránenej dielni, na skrátenú pracovnú dobu. Obmedzenie žalobcu, spočívajúce v schopnosti výkonu len ľahších prác za osobitne uľahčených podmienok nie je bez objektívneho preukázania podstatného zhoršenia zdravotného stavu dôvodom na zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Záver krajského súdu o úplnosti a presvedčivosti lekárskeho správ posudkových lekárov, ktoré boli podkladom rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu i žalovaného, preto kasačný súd považoval za správny.

9. Vzhľadom na ustanovenie § 135 ods. 1 SSP krajský súd vo vzťahu k neskoršej správe neurológa z decembra 2016 nebol povinný doplniť dokazovanie vykonané správnym orgánom a správne poukázal na to, že žalobca má možnosť podať novú (opakovanú) žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku; v tejto súvislosti správne upriamil pozornosť aj na to, že hodnotenie invalidity, teda posúdenie, či a v akej miere zdravotný stav podmieňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nepatrí do kompetencie ktoréhokoľvek, hoci aj odborného lekára (v danom prípade neurológa v správe z decembra 2016), ale iba lekárovi, ktorý má špecializáciu v špecializačnom odbore posudkové lekárstvo a ktorý je povinný posudzovať invaliditu v intenciách zákona o sociálnom poistení. Z uvedených dôvodov kasačný súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku sťažovateľa, že krajský súd v rozpore s § 139 SSP neodôvodnil, prečo na základe správy neurológa z decembra 2016 nedoplnil dokazovanie o nariadenie znaleckého posúdenia.

10. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd nepovažoval kasačnú sťažnosť žalobcu za dôvodnú, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

11. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 a 4 SSP a nepriznal účastníkom náhradu trov tohto konania, keďže žalobca v tomto konaní nebol úspešný a žalovanej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi v zásade nepatrí.

12. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný riadny opravný prostriedok.